

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Številka: 00104-271/2019/5

Datum: 3. 10. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje mag. Branka Grimsa v zvezi s počitnicami azilantov v državi izvora

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije mag. Branko Grims je 28. 8. 2019 preko podpredsednika Državnega zbora Republike Slovenije Jožeta Tanka, na Vlado Republike Slovenije naslovil poslansko vprašanje v zvezi s počitnicami azilantov v državi izvora.

Odgovor Vlade Republike Slovenije:

- 1. Ali Vlada Republike Slovenije nadzira ravnanja prosilcev za azil oziroma azilantov in njihova potovanja v državo izvora ter ali bo zaradi slabih izkušenj držav članic Evropske unije vključno s Slovenijo glede masovnih zlorab pravice do azila predlagala zaostritve zakonodaje, kakšne in kdaj?**

Ministrstvo za notranje zadeve oziroma pristojni organ za vodenje in odločanje v postopkih mednarodne zaščite v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo) ne nadzoruje, kje se gibljejo prosilci za azil oziroma osebe s priznano mednarodno zaščito, saj za to nima pravne podlage.

V kolikor se v okviru postopka za priznanje mednarodne zaščite v okviru obravnave individualnih okoliščin posameznega prosilca ugotovi, da se prosilec vrača v državo izvora, lahko to ugotovljeno dejstvo vpliva na odločitev v okviru presoje upravičenosti do mednarodne zaščite.

Kar se tiče oseb z mednarodno zaščito, Zakon o mednarodni zaščiti v prvem odstavku 67. člena določa, da beguncu status preneha, če prostovoljno sprejme zaščito države, katere državljan je, državljanstvo po njegovi izgubi prostovoljno ponovno pridobi ali se prostovoljno ponovno nastani v državi, ki jo je zapustil in v katero se ni vračal zaradi strahu pred preganjanjem. Pristojni organ lahko postopek prenehanja ali odvzema statusa uvede, če izve za okoliščine, ki kažejo, da v konkretnem primeru obstajajo zgoraj omenjeni razlogi za prenehanje ali odvzem statusa.

Zakon o mednarodni zaščiti, ki ga je Državni zbor Republike Slovenije sprejel marca 2016 in je stopil v veljavo aprila 2016, omogoča hitre in učinkovite postopke odločanja o prošnjah za mednarodno zaščito. Zakon tako omogoča, da pristojni organ prošnjo, ki je nedopustna (če je prosilcu mednarodno zaščito že priznala druga država članica; se država, iz katere prihaja prosilec, šteje za državo prvega azila; se država iz katere prihaja prosilec šteje za varno tretjo državo; se na podlagi meril, določenih v Dublinski uredbi, ugotovi, da je za obravnavo prošnje odgovorna druga država članica EU), kot tako zavrže oziroma zavrne v pospešenem postopku kot očitno neutemeljeno, če prosilec očitno ne izpolnjuje pogojev za mednarodno zaščito in je podan eden izmed razlogov, kot jih določa 52. člen Zakona o mednarodni zaščiti (prosilec v postopku navaja samo dejstva, ki so nepomembna za obravnavanje upravičenosti do mednarodne zaščite; zavaja organ s predložitvijo napačnih informacij ali dokumentov; je verjetno, da je zlonamerno uničil ali odsvojil osebni dokument ali potno listino; so

njegove navedbe očitno nedosledne, lažne ali malo verjetne ter v nasprotju z informacijami o izvorni državi; poda prošnjo samo zato, da bi odložil ali onemogočil odstranitev; ne poda prošnje za mednarodno zaščito v najkrajšem možnem času, glede na okoliščine njegovega vstopa; noče oddati prstnih odtisov ali obstajajo razlogi za sum, da lahko prosilec pomeni nevarnost za javni red, javno varnost ali državno varnost).

Tudi uporaba koncepta varne izvorne države omogoča pristojnemu organu, da prošnjo prosilca zavrne kot očitno neutemeljeno v pospešenem postopku, če je prosilec državljan te države ali oseba brez državljanstva in je imela v tej državi običajno prebivališče in če prosilec ne izkaže tehtnih razlogov, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da ta država ob upoštevanju njegovih posebnih okoliščin v smislu izpolnjevanja pogojev za mednarodno zaščito zanj ni varna izvorna država.

Z namenom razbremenitve sistema mednarodne zaščite tistih, ki zaščite ne potrebujejo, je tako Vlada Republike Slovenije februarja 2016 sprejela odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav. Kot varne države so bile določene: Albanija, Alžirija, Bangladeš, BiH, Črna gora, Egipt, Kosovo, Makedonija, Maroko, Srbija, Tunizija in Turčija. Junija letos je Vlada RS sprejela nov Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav na novi pravni podlagi, t. j. Zakonu o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo). Na seznamu varnih držav izvora po ponovni preučitvi stanja v primerjavi z do sedaj veljavnim odlokom ostajajo Albanija, Alžirija, Bangladeš, Bosna in Hercegovina, Črna Gora, Egipt, Kosovo, Severna Makedonija, Srbija in Tunizija. Iz seznama je bila umaknjena Turčija, saj je ministrstvo na podlagi preučitve stanja položaja človekovih pravic v Turčiji ugotovilo, da se je stanje poslabšalo do te mere, da Turčija ne izpolnjuje pogojev za njeno razglasitev kot varno izvorno državo. Na seznam so bile dodane Gruzija, Nepal in Senegal. Z označitvijo nekaterih držav za varne izvorne države, se sistem mednarodne zaščite razbremenuje tistih oseb, ki zaščite dejansko ne potrebujejo.

Mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji določa skupna evropska azilna zakonodaja (*Common European Asylum System*). Ključni namen skupne evropske azilne politike je oblikovanje območja svobode, varnosti in pravic, odprtega za vse, ki jih okoliščine prisilijo k legitimnemu iskanju zaščite. Republika Slovenija je kot država članica EU dolžna spoštovati evropsko zakonodajo na področju mednarodne zaščite. Zakon o mednarodni zaščiti je sicer v celoti usklajen s skupnim evropskim azilnim sistemom oziroma azilno zakonodajo EU. Vsaka sprememba ali dopolnitev omenjenega zakona mora imeti podlago tudi v skupni evropski azilni zakonodaji. Glede na navedeno Vlada Republike Slovenije sprememb zakonodaje, ki je skladna s pravnim redom Evropske unije, ne načrtuje.

Za primer, ko nobeden od ukrepov, predvidenih v nacionalni zakonodaji, ne bi mogel ustrezno naslavljati spremenjenih razmer na področju migracij, ki bi lahko resno ogrožale javni red ali notranjo varnost Republike Slovenije, je bila januarja 2017 sprejeta novela Zakona o tujcih, ki je stopila v veljavo februarja 2017 in je trenutno v presoji na Ustavnem sodišču RS. Novela Državnemu zboru Republike Slovenije omogoča, da na predlog Vlade Republike Slovenije z večino glasov vseh poslancev sprejme odločitev o začasni uporabi ukrepa ob spremenjenih razmerah na področju migracij, ki se nanaša na obravnavo tujcev, ki želijo na ozemlje vstopiti nezakonito na mejnih prehodih, in tujcev, ki v Republiko Slovenijo vstopijo izven mejnih prehodov. Namen sprejema dopolnitev zakona je bil zavarovati javni red, notranjo varnost ter delovanje osrednjih institucij države in zagotavljanje njenih vitalnih funkcij ter posledično človekovih pravic vseh njenih prebivalcev, hkrati pa tudi preprečiti, da bi potencialno država morala čakati z ukrepanjem toliko časa, da bi bil lahko neposredno ogrožen njen obstoj, delovanje njenega pravnega reda in podsistemov države, kar bi zahtevalo razglasitev izrednega stanja.